

Årsberättelse 2022

Innehållsförteckning

Uppgifter om förbundet.....	3
FDUV:s kontaktuppgifter	3
FDUV:s förbundsstyrelse 2021-2023	3
FDUV:s personal	4
Medlemsföreningar	5
Medlemskap i organisationer	5
Årsberättelse 2022	6
1. ALLMÄNT OM FDUV	6
2. PÅVERKAN	7
3. SAMARBETE FÖRBUND-FÖRENING	9
4. LÄGER OCH FRITID	10
5. FAMILJEARBETE	10
6. PROJEKTET STEGET VIDARE	12
7. LÄRUM	13
8. LL-CENTER	14
9. STEG FÖR STEG	17
10. INFORMATION OCH KOMMUNIKATION	19
11. SAMARBETE	23
12. FÖRVALTNING	25

Uppgifter om förbundet

FDUV:s kontaktuppgifter

FDUV, förbundet för personer med utvecklingsstörning eller annan intellektuell funktionsnedsättning rf

HELSINGFORSKANSLIET: Nordenskiöldsgatan 18 A
00250 HELSINGFORS

TELEFON: (09) 434 23 60

VASAKANSLIET: Storalånggatan 60
65100 VASA

TELEFON: (06) 319 56 52

E-POST: fduv@fduv.fi

WEBBPLATS: www.fduv.fi

FDUV:s förbundsstyrelse 2021–2023

ORDFÖRANDE: Mikaela Björklund
VICE ORDFÖRANDE: Beatrice Wahlström
Christel Granholm-Hagen

ORDINARIE MEDLEMMAR:	ERSÄTTARE:
Irja Bergholm	Eija Selenius
Susan Enberg	Ove Smeds
Eivor Hansen	Benita Haals
Ann-Sofie Holmberg	Hans Henriksson
Åsa Krook	Leo Puhakka
Christina Mannfolk	Peter Lönnfors
Marion Norrgård-Långbacka	Lars-Erik Björklund
Kerstin Strengell	Ulrika Häggman
Joakim Smeds	John Pelkonen

Förbundet har under 2022 också samlats till ett vår- och ett höstmöte.

FDUV:s personal

I HELSINGFORS

verksamhetsledare
administrativ chef/personal ansvarig
ekonomiassistent
administrativ koordinator
teamledare, sakkunnig i intressepolitiskt arbete
(moderskapsledig 1.1-25.6.2022, från 27.9.2022)
vik. sakkunnig inom påverkansarbete
informatör (ledig 10.1-31.8.2022)
vik. informatör (till 31.5.2022)
vik. GP-ansvarig (1.6-30.12.2022)
Koordinator för läger och DUV-föreningar
teamledare/LL-Center
koordinator för läsombudsverksamhet
vikarierande redaktör på LL-bladet
redaktör/LL-Bladet
projektkoordinator, Lättläst litteratur
pedagogisk planerare/Lärum
kontorsbiträde
(permitterad till 30.4, slutat 30.4.2022)
kontorsbiträde (permitterad till 30.4.2022)
verksamhetskoordinator/Steg för Steg
regional koordinator/Steg för Steg
projektledare/Steget vidare
projektassistent/Steget vidare (till 22.6.2022)
lägerassistent (1.4-12.8.2022)

Lisbeth Hemgård
Patricia Wessman
Charlotte Vaskola-Åminne
Lasse Strömberg
Annette Tallberg-Hahtela

Vanessa Westerlund
Matilda Hemnell
Henrika Mercadante
Nina Winqvist
Filippa Sveholm
Johanna von Orgies-Rutenberg
Veronica Andersson
Berenike Marschan
Maria Österlund
Jolin Slotte
Marie Selenius
Daniela Frankenhaeuser

Isa Moisio
Sofia Jernström
Frank Lundgren
Melanie Shametaj
Paulina Bäckström
Clara Rutenberg

I VASA

teamledare/Lärum
pedagogisk planerare/Lärum
teamledare för familj, läger och förening
och påverkansarbete, ledare för familjeteamet
sakkunnig inom familjearbete
kurs- och regionalkoordinator
/Steg för Steg (till 11.2.2022)
projektledare/Steget vidare
projektassistent/Steget vidare (till 15.6.2022)
koordinator för läger och DUV-föreningar
(tjänstledig 1.10-31.12.2022)
lägerassistent (1.4-12.8.2022) samt
vik koordinator för läger och DUV-föreningar
från 1.9.2022
regional koordinator/Steg för Steg samt
koordinator/Lärum från 1.4.2022
kontorsbiträde

Malin Sandström
Susanne Nygård
Susanne Tuure

Camilla Forssell
Annika Martin

Erika Backman
Matilda Hemming
Tina Holms

Daniela Mård

Karolina Virta

Rebecca Honkanen

Medlemsföreningar

Antal medlemmar 31.12.2022

DUV i Östra Nyland	138
DUV i Mellersta Nyland	313
DUV i Västnyland och Kimitonejden	292
DUV i Västra Åboland	137
DUV på Åland	433
DUV i Sydösterbotten	195
DUV i Vasanejden	433
DUV i Nykarleby	162
DUV i Jakobstadsnejden	355
DUV i Karlebynejden	176
Steg för Steg	228

Totalt 2 862 medlemmar

Medlemskap i organisationer

FDUV är medlem i följande organisationer:

- Aspa-stiftelsen
- Centralförbundet för barnskydd
- Handikappforum
- Inclusion Europe
- Inclusion International
- Kehitysvammaliitto
- FINGO - Servicecentrum för utvecklingssamarbete
- Förbundsarenan
- Inclusion Nordic
- SAMS - Samarbetsförbundet kring funktionshinder
- SOSTE - Finlands social och hälsa
- Vammaiskumppanuus - Samverkan inom funktionshinder
- VATES-stiftelsen

Förbundsstyrelsen framför sitt varma tack till alla som stött FDUV:s verksamhet och strävanden under året 2022.

Årsberättelse 2022

1. ALLMÄNT OM FDUV

FDUV är intresseorganisationen för svenskspråkiga personer med intellektuell funktionsnedsättning i Finland. FDUV står för frihet, delaktighet, utveckling och valmöjligheter för alla - också för dem som behöver stöd i vardagen.

Vi är en nationell människorättsorganisation som arbetar för att svenskspråkiga personer med intellektuell eller liknande funktionsnedsättning och deras anhöriga ska få en jämlik ställning i samhället och service och stöd på sitt modersmål.

FDUV är också en serviceproducent som erbjuder tjänster till personer med intellektuell funktionsnedsättning och andra med liknande stödbehov. Vi utvecklar ständigt stödet för målgruppen och deras anhöriga.

Förbundet är en viktig plattform för personer med intellektuell funktionsnedsättning, för anhöriga och för personal inom omsorgen och skolvärlden. FDUV informerar, utbildar och påverkar attityder på svenska i Finland. Vi erbjuder också kamratstöd och rådgivning.

FDUV bildades redan 1971 i sin nuvarande form, då med enbart en anställd. År 2022 hade förbundet cirka 26 anställda. Därtill anställdes sex lägerassistenter för sommarmånaderna och sammanlagt anlätades cirka 100 personer som lägerledare eller hjälpledare vid kurser.

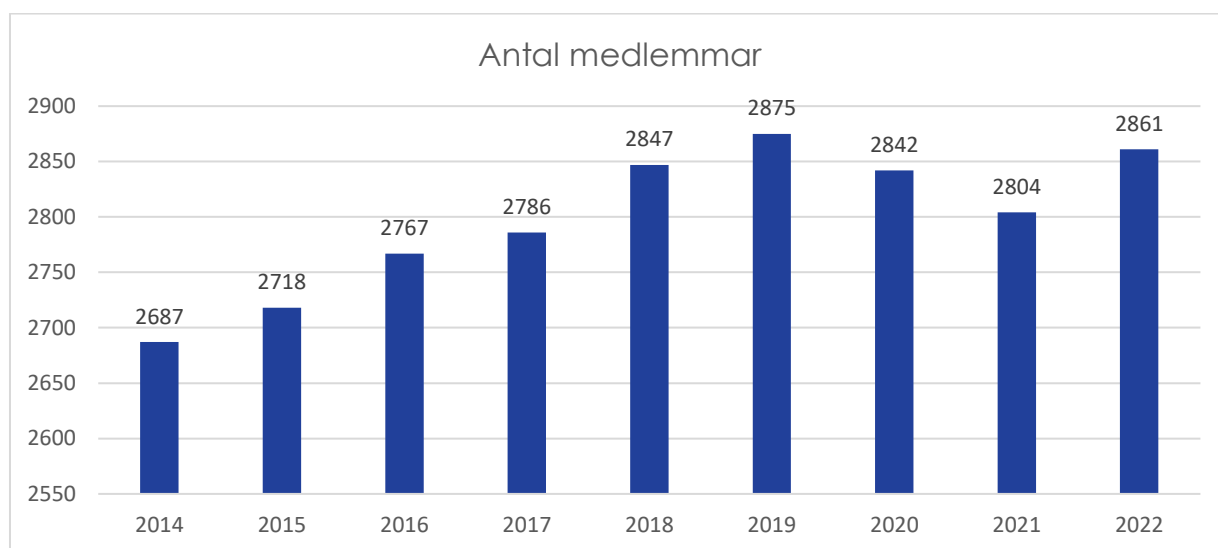
Förbundet har elva medlemsföreningar med 2862 medlemmar, men vi erbjuder många fler personer tjänster; allt från personer med flerk Funktionsnedsättning med stort stödbehov till personer med läs- och skrivsvårigheter med mindre stödbehov. Vårt uppdrag definieras inte av diagnoser, utan av det stödbehov människor har.

Verksamheten under början av året präglades fortfarande av coronapandemin, men sedan har fysiska träffar igen blivit möjliga vilket varit uppskattat. Samtidigt har vi fortsatt att ordna en del verksamhet digitalt. På det här sättet hoppas vi kunna möta olika människors olika behov. Det är långt innehållet som styr om verksamheten ordnas fysiskt eller digitalt.

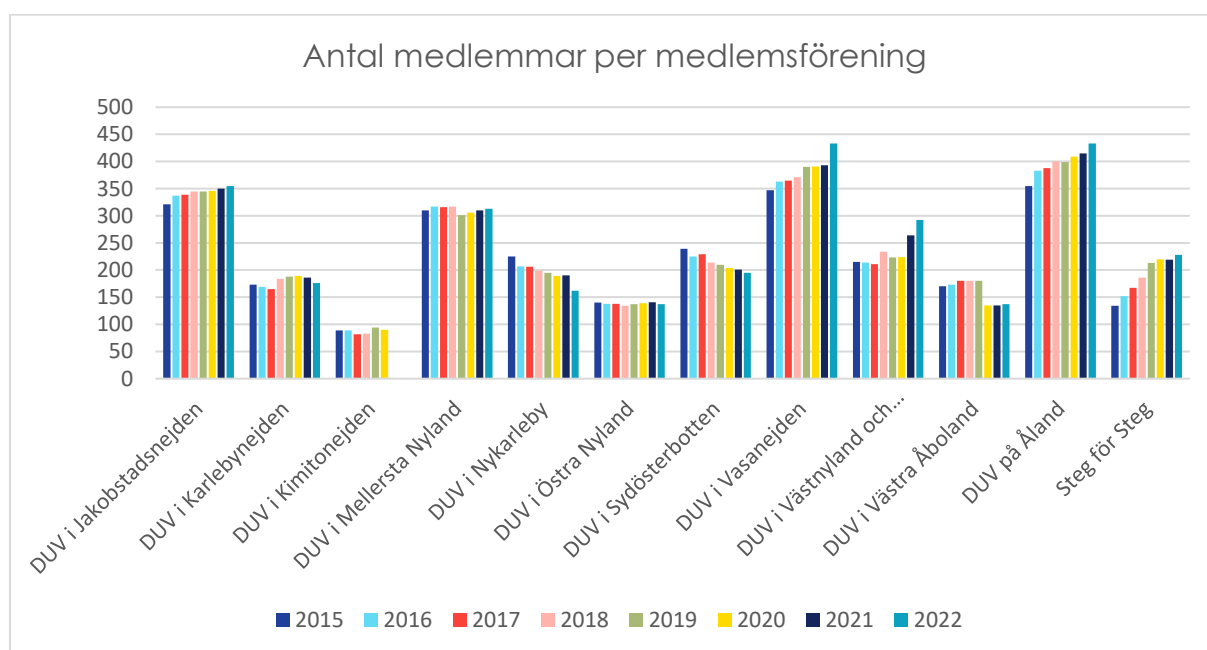
Rysslands anfallskrig mot Ukraina har satt sin prägel också på FDUV. Under våren deltog förbundet i Inclusion Europes insamling till förmån för personer med intellektuell funktionsnedsättning och deras anhöriga i det krigsdrabbade Ukraina.

Under verksamhetsåret steg förbundets totala medlemsantal och är igen nära nivån under toppåret 2019. DUV i Västnyland och Kimitonejden har lyckats locka nygamla medlemmar från den nedlagda föreningen i Kimitonejden. Dessutom har i synnerhet DUV på Åland och DUV i Vasanejden ökat sitt medlemsantal. Se figur 1 och 2.

Figur 1 Medlemsutvecklingen i FDUV:s medlemsföreningar 2014-2022.

Figur 2. Antal medlemmar per medlemsförening 2015-2022.

2. PÅVERKAN

FDUV:s mål för år 2022 var fortsättningsvis att påverka utformningen av social- och hälsovårdsreformen samt sammanslagningen av specialomsorgslagen och handikappservice till en ny lag om funktionshindersservice. Påverkansarbetet leddes av verksamhetsledaren och den sakkunniga inom påverkansarbete med stöd av påverkansgruppen och intressepolitiska arbetsgruppen.

FDUV:s påverkansarbete koordinerades i påverkansgruppen som består av den sakkunniga inom påverkansarbete, verksamhetsledaren, informatören, teamledaren för familjearbete, den sakkunniga inom familjearbete, en sakkunnig från Lärum, projektledaren för Steget vidare-projektet och en regional koordinator från föreningen Steg för Steg.

Påverkansgruppen träffades cirka en gång per månad och behandlade aktuella ärenden samt utvärderade och koordinerade åtgärderna inom vårt påverkansarbete.

Den intressepolitiska arbetsgruppen består av representanter för föreningarna och sakkunniga från FDUV. De flesta av arbetsgruppens möten ordnades på distans, men ett möte ordnades fysiskt i Helsingfors. Arbetsgruppen sammanträdde åtta gånger under året och diskuterade aktuella teman som vårdreformen och funktionshinderlagen.

En central ingrediens i påverkansarbetet är samarbete och aktivt deltagande i olika nätverk. Speciellt samarbetet med våra finska systerorganisationer Kehitysvammaliitto, Kehitysvammaisten Tukiliitto och Autism Finland har varit aktivt och upplevs som värdefullt och effektivt av alla parter. Dessutom deltar FDUV i Handikappforums påverkansnätverk och arbetsgrupper, SAMS intressentnätverk och kampanjgrupper, Delegationen för utvecklingsstördas boende (KVANK) och i THL:s sakkunniggrupp för den svenska Handboken om funktionshinderservice. Utöver detta har FDUV deltagit i välfärdsområdenas arbetsgrupper i Nyland (KEPA Nyland), Egentliga Finland och Österbotten.

FDUV erbjuder rådgivning i intressepolitiska frågor till medlemmar. Under 2022 steg antalet kontakter till cirka 320. Största delen av kontakterna kom från anhöriga och handlade om service och stöd. Kontakterna från Åland ökade märkbart. Informationen som framkommer i dessa kontakter används som stöd då förbundet utarbetar utlåtanden och skrivelser och är i kontakt med beslutsfattare och media.

Under året gav FDUV 14 utlåtanden och ställningstaganden samt ett skriftligt yttrande till riksdagens social- och hälsovårdsutskott.

Påverkansarbetet finansierades till största delen med medel från STEA.

2.1 Aktuella teman och reformer

Under året arbetade förbundet systematiskt och aktivt med implementeringen av social- och hälsovårdsreformen. Förbundets insatser har handlat om påverkansarbete gentemot välfärdsområdena, men även om att informera medlemmarna om de kommande förändringarna.

I januari ordnades för första gången i Finlands historia välfärdsområdesval och vi spred förbundets valteser till kandidaterna. Efter valet intensifierades planeringsarbetet i välfärdsområdena och därmed stärktes även behovet av FDUV:s sakkunskap i beredningen. Förbundet har medverkat i arbetsgrupper som planerat hur den svenska servicen för personer med intellektuell funktionsnedsättning ska byggas upp i framtiden i Nyland, Österbotten och Egentliga Finland. Utöver detta har förbundet kommenterat vårdreformen och välfärdsområdenas planer i debattartiklar och media, eftersom intresset för hur Kårkullas tjänster ska ordnas i framtiden varit stort. Förbundet har även varit i direkt kontakt med beslutsfattare på både lokal och nationell nivå. Frågor som väckt diskussion har varit framtiden för Kårkullas expertteam och hur särskilt krävande tjänster ska ordnas i välfärdsområdena.

FDUV har under året också ordnat fysiska träffar om vårdreformen i Karis, Korsholm och Borgå för att informera anhöriga och andra intresserade om hur tjänsterna påverkas av förändringarna. I träffarna medverkade tjänstemän och förtroendevalda från respektive välfärdsområde. Intresset var stort och sammanlagt deltog omkring 100 personer i de tre träffarna.

En annan stor fråga som förbundet arbetat idogt med under hela året är reformen av funktionshinderlagstiftningen. Här har samarbetet med våra finska systerorganisationer varit centralt. Tillsammans uppvaktade vi de flesta riksdagspartierna och publicerade gemensamma ställningstaganden. De första utkasterna av lagförslaget innehöll flera brister som korrigerades efter vårens utlåtanderunda och under behandling i riksdagen i enlighet

med flera av våra synpunkter. I december ordnade vi ett digitalt infotillfälle om den kommande lagen för anhöriga och andra intresserade. I tillfället deltog omkring 30 personer. Lagen skulle egentligen träda i kraft redan 1.1.2023, men eftersom behandlingen i riksdagen drog ut på tiden kom lagen att godkännas först i månadsskiftet februari-mars.

Även psykisk ohälsa har varit på tapeten. Under år 2021 publicerade FDUV en rapport och ett åtgärdsprogram kring psykisk ohälsa hos personer med intellektuell funktionsnedsättning. Som en fortsättning på det arbetet ordnade förbundet i mars ett digitalt seminarium om hur stödet ska utvecklas för personer med intellektuell funktionsnedsättning och psykisk ohälsa. Intresset för seminariet var stort och omkring 85 personer deltog. I seminariet medverkade även sakkunniga och erfarenhetsexperter.

3. SAMARBETE FÖRBUND-FÖRENING

Förbundet har som mål att upprätthålla en kontinuerlig och aktiv dialog med föreningarna och sprida relevant information om förbundets verksamhet, särskilt kring frågor som berör fritidsverksamhet, påverkansarbete och stöd till familjerna.

FDUV hade under verksamhetsåret två deltidsanställda föreningskoordinatorer, en i Vasa som samarbetade med föreningarna i Österbotten och en i Helsingfors som samarbetade med föreningarna i södra Finland. Därtill engagerades teamledaren för läger- och föreningsverksamhet samt övrig förbundspersonal i de frågor som de är sakkunniga i.

Under året har dialogen och informationsutbytet mellan förbund och förening utökats till att omfatta regelbundna digitala samarbetsträffar. Temat för de olika träffarna har handlat om hur verksamheten i föreningarna kan utvecklas till att omfatta även yngre barn och deras föräldrar. Föreningarna har delat med sig av erfarenheter och idéer om hur de förverkligar verksamhet som i sin tur sporrat någon annan förening att testa ny verksamhet i sin förening. Ett annat tema under året har varit föreningen som arbetsgivare.

Ett elektroniskt föreningsbrev skickades ut till föreningarnas förtroendevalda och personal fem gånger under året.

FDUV upprätthåller DUV-nätet som finns på förbundets webbplats. DUV-nätet innehåller material till föreningarna, bland annat föreningsbrev, anvisningar till medlemsregistret, redovisningsblanketter, föreläsningmaterial och föreningshandboken.

Förbundet erbjuder vid behov stöd och ger praktiska råd kring det gemensamma medlemsregistret och föreningarnas webbplatser.

I april ordnade vi DUV-dagar som ett endagstillfälle på hotell Helka i Helsingfors i samband med förbundets vårmöte. DUV-dagarna riktar sig till DUV-föreningarnas och Steg för Stegs styrelser, anställda och andra aktiva. I år var fokus på föreningen som arbetsgivare samt aktuellt om social- och hälsovårdsreformen och förslaget till ny lag om funktionshinderservice. Därtill fick deltagare information om förbundets projekt *Steget vidare - från arbetsverksamhet till lönearbete*.

FDUV har en representant i Finlands Svenska Idrotts projekt *Vi också*. Under året engagerade projektet DUV-föreningar till anpassade motionsaktiviteter bland annat på Åland och i Nyland.

Även år 2022 understödde förbundet DUV-föreningarna ekonomiskt. Understödet bygger på de kriterier förbundet utarbetat 2020, där bland annat verksamhetens omfattning, medlemsantal och nytänk gällande verksamhet finns som grund för bidragets storlek.

Verksamheten finansieras med medel från Finlands Svenska Omsorgsstiftelse.

4. LÄGER

FDUV ordnar läger för personer med intellektuell eller liknande funktionsnedsättning, i alla åldrar på olika orter i Svenskfinland. FDUV har utvecklat lägerverksamhet till att omfatta läger under hela året, dock så att höjdpunkten för lägerverksamheten infaller under sommaren.

Målet med lägerverksamheten är att deltagarna får nya upplevelser och ett avbrott i sin vardag, träffar nya och gamla vänner och har möjlighet till odelad uppmärksamhet av engagerade lägerledare. Temat för årets läger var sagornas värld, vilket i praktiken förverkligades genom musik, drama och olika berättelser.

Under sommaren ordnade vi 12 övernattningsläger och 14 dagläger jämnt fördelade mellan södra Finland och Österbotten. Vi fick flera ansökningar än det fanns platser. Totalt deltog 212 personer i sommarens läger. Därtill ordnade vi under andra delar av året sportlovs läger, höstläger och veckoslutsläger. Sammanlagt hade vi möjlighet att erbjuda lägerplats för 267 deltagare i åldern 6-81 år.

Coronapandemin fortsatte att påverka lägerverksamheten i viss grad. Deltagare och ledare uteblev från läger om de visade tecken på förkylning eller andra symtom som kunde hänföras till coronasmitta. Det var en utmaning att med kort varsel hitta ersättande personer. Även aktiviteterna vid lägren anpassades för att undvika eventuell smitta, exempelvis gjordes färre utfärder än före pandemin.

Det är fortfarande populärt att jobba på läger även om antalet ansökningar till lägerledare var något färre 2022 än före pandemin. Totalt 126 personer sökte sommarjobb som lägerledare, av dessa anställde vi 83.

Under året har vi satsat på att utbilda lägerledare och andra som är intresserade av personer med intellektuell funktionsnedsättning genom en digital föreläsningsserie *Vardagen med intellektuell funktionsnedsättning*. Lägerkoordinatorerna ansvarade för innehållet under våren och personalen inom familjeverksamhet ansvarade för fortsättningen under hösten. Föreläsningsserien samlade totalt 164 deltagare.

Två lägerkoordinatorer, med stöd av en teamledare, ansvarade för att planera lägren, den ena i Österbotten och den andra i södra Finland. Under sommarmånaderna anställdes två assistenter som vikarie och stöd för lägerkoordinatorerna.

Lägerverksamheten finansierades med fondmedel. Därtill gjordes en ansökan om medel för att utveckla lägerverksamheten till STEA från och med 2023.

5. FAMILJARBETE

Inom familjearbetet riktar vi oss till barn, unga och vuxna med intellektuell eller liknande funktionsnedsättning samt deras föräldrar, syskon, mor- och farföräldrar eller andra närstående som ingår i familjens närmaste nätverk. Fokus är på familjerna, men till målgrupperna hör också personal inom vård och omsorg som ger stöd och service till dem.

Verksamheten finansieras främst med STEA-medel, men även med bidrag från olika fonder. Familjearbetet hade under året en heltidsanställd i Österbotten med STEA-finansiering och en anställd 60 procent med fondfinansiering som även fungerade som teamledare. Därtill engagerade vi totalt 48 hjälpledare för kursverksamheten.

Vårt familjearbete omfattar stöd i olika livsskeden, speciellt vid brytningsskeden som när en familj får vetskap om barnets funktionsnedsättning, när barnet inleder dagvård eller skola, när den unga når tonåren eller står inför vuxenlivet och när frågor kring åldrande blir aktuella.

Under år 2022 hade vi fokus på kamratstöd och verktyg som stöd i vardagen samt rekreation. Vi ordnade föreläsningsserien *Den fungerande vardagen* till föräldrar med barn i olika åldrar där de fick ta del av tips och råd kring teman som sömnsvårigheter, positiv kommunikation och utmanande beteende.

För föräldrar till småbarn och barn i skolåldern ordnade vi träffar i Vasa utgående från föräldrastöds materialet "Vägledande samspel/ICDP" och i Jakobstad träffar om stresshantering och reflektion kring föräldraskap. Barnen med funktionsnedsättning och syskonen hade parallellt program med hjälpledare, vilket möjliggjorde egen tid och gemensam tid för föräldrarna.

För föräldrar till unga och vuxna med intellektuell funktionsnedsättning ordnade vi två fysiska diskussionsgrupper i Vasa och Helsingfors, samt en digital diskussionsgrupp. Grupperna behandlade olika vuxenlivsfrågor som boendeanternativ och behovet av livslångt stöd samtidigt som det vuxna barnet ska ges möjlighet till ett självständigt liv.

I Raseborg samlade vi unga vuxna med intellektuell funktionsnedsättning till samtal kring känslor, relationer och sexualitet. Vid Optima i Helsingfors fick en grupp unga ta del av information om boendeanternativ och processen kring vägen till ett eget hem.

Under året utarbetade FDUV och Kårkulla en lättläst broschyr om sexualitet riktad till personer med intellektuell funktionsnedsättning. En dylik broschyr har saknats för ett finlandssvenskt sammanhang. Nytt är också en robotdokka som medlemmarna kan låna kostnadsfritt av FDUV. Tanken är att intresserade med hjälp av den kan testa vad det innebär att ta hand om en baby.

Under 2022 ordnade vi tre familjekurser och två familjedagar; i Karleby, Åbo, Vörå och Närpes. Barnen hade delvis eget program. Målgruppen för kursen i Närpes var familjer med barn med sällsynt intellektuell funktionsnedsättning. Kursen förverkligades i samarbete med Folkhälsan och deras sakkunniga inom sällsynta sjukdomar.

Förbundet har under året samarbetat med Folkhälsan även kring annan verksamhet. Föräldrakursen *Våga Vila* i Korsholm och *Rekreationsdagarna* i Sibbo förverkligades som ett samarbete. FDUV arrangerade parallella läger för barnen med intellektuell funktionsnedsättning och syskonen. En pilotgrupp för mor- och farföräldrar i Vasa arrangerades tillsammans med Folkhälsan och FDUV:s personal har också föreläst om service och stöd för Folkhälsans föräldragrupper. Även våra familjestödjare har delat med sig av sina erfarenheter.

Semesterförbundets årliga familjesemestervecka förverkligades i juli. På plats fanns FDUV:s hjälpledare som ordnade program för barnen för att avlasta föräldrarna.

Under året ordnade vi en träff för pappor i Vasa med bland annat föreläsning av Christoph Treier och en dag för mammor i Komossa med välmåendeprogram.

FDUV:s frivilliga familjestödjare samlades till en årlig träff för aktuell information och reflektion kring familjestödjarverksamheten. Vi ordnade även tre digitala träffar för dem. Familjestödjarna rapporterade totalt 149 samtal med 62 föräldrar under året. Dessutom deltog en del familjestödjare som erfarenhetsexperter vid olika träffar för familjer.

Inom verksamheten har vi också erbjudit individuell rådgivning och individuellt stöd till familjerna kring deras rättigheter och olika typer av service som serviceplanering och personlig assistans. Vi förde totalt 135 rådgivningssamtal och 105 stödsamtal.

De främsta samarbetsparterna under året var Folkhälsan, Kårkulla samkommun, Kehitysvammaisten Palvelusäätiö och de lokala DUV-föreningarna. Inom det STEA-finansierade familjearbetet fördes också dialog med de kommuner eller som ingår som samarbetsparter: Karleby, Kronoby, Vörå, Raseborg, Pargas och Helsingfors.

Inom ramen för stödet till familjer upprätthålls även webbplatsen meranord.fi samt Facebookgrupperna *Funkisvardag med barn* och *Funkisvardag med unga och vuxna*.

Under året deltog totalt 547 personer i vår familjeverksamhet: 219 föräldrar och närstående, 68 personer med intellektuell funktionsnedsättning och 260 professionella och personer i olika nätverk. Antalet familjemedlemmar som deltagit ökade med 12 procent jämfört med året innan trots mindre personalresurser.

6. PROJEKTET STEGET VIDARE

Målet med projektet *Steget vidare - från arbetsverksamhet till arbete med lön* är att främja möjligheterna för personer med intellektuell funktionsnedsättning att få lönearbete, men också att synliggöra fler alternativ för arbete och sysselsättning. Målgrupper för det STEA-finansierade projektet är personer med intellektuell funktionsnedsättning, professionella, arbetsgivare och anhöriga.

Arbete och sysselsättning för personer med intellektuell funktionsnedsättning kan se olika ut. Många deltar i arbetsverksamhet på olika enheter eller i utlokaliserad arbetsverksamhet på vanliga arbetsplatser, men det är fortfarande flera som helt blir utan det målinriktade stödet för att hitta och behålla ett lönearbete.

Inom projektet har vi spridit kunskap om lönearbete, samt genom rådgivning och handledning för enskilda personer bidragit till att fler ska få stöd för att ingå anställning på den öppna arbetsmarknaden. Professionella har fått information om fungerande arbetsätt och om de specifika frågor som berör stödet för lönearbete.

Under året ordnade vi verksamhet för personer med intellektuell funktionsnedsättning för att stärka kunskapen om arbetslivet och specifikt om möjligheten till lönearbete. Då kunskapen stärks, stärks förutsättningarna till att aktivt eftersträva ett arbetsliv på den öppna arbetsmarknaden. Inom projektet jobbade också två projektassistenter deltid. Projektassistenter lyfte fram erfarenhetsexpertis och erbjöd kamratstöd för den egna referensgruppen.

Totalt arrangerade vi nio arbetslivskurser eller diskussionsgrupper för personer med intellektuell funktionsnedsättning. Kurserna och grupperna ordnades både digitalt och genom fysiska träffar. En kurs handlade särskilt om kamrathandledning och kamratstöd inom arbetsverksamhet, ett nytt sätt att komplettera servicen. Kamrathandledare kan till exempel leda en diskussionsgrupp, besöka arbetsplatser eller berätta hur saker praktiskt går till när man får ett lönearbete. Personer med intellektuell funktionsnedsättning kan med stöd av arbetstränare fungera som kamrathandledare och på så sätt komplettera den arbetsfrämjande verksamheten.

Under året gav vi individuell handledning till åtta personer med intellektuell eller liknande funktionsnedsättning. Av dessa åtta personer fick fem personer anställning och en person började delta i utlokaliserad arbetsverksamhet i syfte att nå anställning.

För professionella ordnade vi webinarier och föreläsningar i arbetsfrågor. Totalt arrangerade vi tre webinarier och elva föreläsningar samt flera nätverks- och samarbetsmöten. Vi ordnade återkommande digitala nätverksträffar, för att sprida information men också stödja samarbete mellan svenskspråkiga professionella inom olika regioner. På våra webinarier hade vi inbjudna experter från Norden och syftet var att visa på god praxis och inspirera svenskspråkiga professionella. Året präglades av ett stort behov av information om både vårdreformen och arbetet med lagen om funktionshinderservice.

De två projektassistenter lyfte upp och synliggjorde målgruppens perspektiv när det gäller rätten till arbete. Projektassistenter bidrog till en mer nyanserad bild av personer med intellektuell funktionsnedsättning. De har visat modell på hur målgruppen kan medverka i verksamhetsplanering, bidra med erfarenhetsexpertis eller möta arbetsgivare. Att bli hörd och få konkreta möjligheter att påverka är viktigt för att kunna uppleva delaktighet. Uppdragen som kamrathandledare har också inneburit konkreta sätt för

personer med intellektuell funktionsnedsättning att omdefiniera roller, till exempel att fungera som medskapare av verksamhet.

Under året utarbetade vi material som stöd både för professionella och för personer med intellektuell funktionsnedsättning. Vi sammanställde en lätt läst bok om arbete och sysselsättning samt om stödet för att få ett lönearbete. Boken innehåller information men också uppgifter som personer med intellektuell funktionsnedsättning själva kan göra för att reflektera över den egna arbetssituationen. Vi producerade också en video som hette *Att gå på jobb som alla andra*, om problematiken med utlokaliserad arbetsverksamhet. Vi skapade också informationskort som kan användas för att uppmärksamma arbetsgivare på möjligheten att anställa personer med funktionsnedsättning.

Övrigt material som togs fram för att stöda särskilt professionella, var en guide kring begreppsanvändning med syfte att öka tydligheten i vårt sätt att prata om arbete, sysselsättning och sysselsättningsfrämjande tjänster. Vi översatte också ett självutvärderingsverktyg för att arbetsverksamhetsenheter ska kunna utvärdera och följa upp hur väl den egna verksamheten stämmer överens med de nationella kvalitetskriterierna för verksamhet som främjar delaktighet och sysselsättning.

Under året deltog totalt 216 personer i projektets verksamhet; 57 personer med intellektuell funktionsnedsättning, 14 anhöriga och 130 professionella. Under året nåddes även 15 arbetsgivare.

7. LÄRUM

Lärum arbetar för att tillgodose behovet av specialpedagogiskt material på svenska i Finland. Det innebär att Lärum utvecklar, förmedlar och handleder kring nivåanpassade läromedel, lättläst material och hjälpmedel som kan underlätta inläringen eller vardagen för personer med behov av stöd. Till Lärums uppdrag hör också att främja den digitala delaktigheten för personer med intellektuell funktionsnedsättning.

Lärums verksamhet har i första hand riktat sig till personal inom utbildningsområdet, men även personal inom sociala området och anhöriga har tagit del av Lärums verksamhet. Vårt mål är att personal och anhöriga får mera information och kunskap om material som kan komma till nytta för personer med behov av stöd i inläringen.

Lärum har haft en teamledare och två pedagogiska handledare, en i Vasa och en i Helsingfors. I april anställdes en ny koordinator på deltid. Verksamheten finansieras med medel från STEA (spridning och handledning) samt Stiftelsen Brita Maria Renlunds minnes, Lisi Wahls stiftelse och Svenska kulturfonden (materialproduktion och övrig verksamhet).

Våra samarbetspartners har varit Folkhälsans språk och samspel, förlaget Schildts & Söderströms, Natur och Miljö, Utbildningsstyrelsen, Niilo Mäki institutet, Kårkulla samkommun, Opike, SFV:s Haru-nätverk och Valteri center för lärande och kompetens.

7.1 Spridning och handledning

Under första halvåret påverkades Lärums verksamhet fortsättningsvis av coronapandemin och inga större evenemang som till exempel Educa ordnades. I stället har vi satsat på digital spridning genom tips på sociala medier, nyhetsbrev och videofilmer. Vi har också skickat ut informationshäften till de finlandssvenska skolorna och förskolorna per post. I april deltog vi i den digitala AKK-mässan. På hösten började verksamheten återgå till det normala och vi kunde delta i flera fysiska evenemang, till exempel Optimas Kickoff-dag för Telma-linjerna, Forum för välbefinnande (tidigare Elev- och studerandevårdsdagarna) och ILS Höstseminarium (Niilo Mäki institutet).

Under 2022 har vi satsat på att få in besökare till våra utställningar i Vasa och Helsingfors genom att bjuda in lärargrupper och lärarföreningar och vi lyckades öka antalet besökare till 204 från 148 året innan. Möjligheten att se materialet i fysisk form är fortfarande mycket viktigt för att kunna avgöra om det passar för en specifik elev. Tack vare att det ordnades fler evenemang nådde vi också fler ur vår målgrupp än året innan. Antalet handledningsärenden och deltagare i föreläsningar minskade något, bland annat för att vi höll färre föreläsningar digitalt än under 2021. Antalet kontakter från anhöriga har också minskat något jämfört med tidigare år, vilket kan bero på att det inte varit aktuellt med distansundervisning 2022.

Genom webbshopen som sköts via Lärum-förlaget Ab har vi förmedlat nivåanpassade läromedel, lättläst material och hjälpmedel till hela Svenskfinland. Under året gjorde vi en stor förnyelse av webbshopen med nya kategorier och uppdaterat innehåll. Vi har också tillsammans med Folkhälsan deltagit i utvecklingen av Papunets nya svenska webbsidor.

7.2 Materialproduktion och övrig verksamhet

Under året har vi fortsatt att jobba med innehållet i vår digitala materialbank som fick en ny struktur året innan. I materialbanken finns material för elever, lärare och andra som handleder personer med behov av stöd i inläringen. Den nya indelningen har underlättat användningen av materialbanken och antalet sidvisningar har ökat med nästan 10 000 jämfört med 2021 till totalt 35 259 sidvisningar år 2022.

Nytt material i materialbanken är bland annat anpassade uppgifter inom matematik, lättläst material och arbetsuppgifter om finlandssvenska högtider (*Året runt i Svenskfinland*) och bildstödsmaterial i samhällslära. Vi har också gjort en uppdatering av de digitala läromedlen *Solklart* och *Minne ja sinne* samt uppdaterat de fysiska mapparna i *Solklart religion*. För att ännu öka användarvänligheten har vi gjort korta instruktionsfilmer om materialbanken.

Under året har vi också översatt den första delen i den finska boken *Arjen taitaja*, som på svenska heter *Vardagsexperten - En fungerande vardag* och som gavs ut av Lärum-förlaget. Boken stöder personer på väg att börja ett självständigt vuxenliv, genom att ge lättläst information om olika vardagsfärdigheter inom ekonomi, boende och välbefinnande.

För att främja den digitala delaktigheten utarbetades två korta instruktionsfilmer om Whatsapp och Instagram, som kan användas då man tar i bruk applikationerna. Filmerna hittas i Lärums materialbank och på Lärums Youtubekanal.

8. LL-CENTER

LL-Center arbetar med och för lätt svenska i Finland. Till målgrupperna hör personer som på grund av till exempel intellektuell funktionsnedsättning, minnessjukdom eller annat modersmål har svårt att läsa eller förstå allmänspråk och behöver lätt språk för att kunna ta till sig samhällsinformation, nyheter och litteratur. LL-Center fortsatte under 2022 att producera lättlästa nyheter och aktualiteter, granska lättlästa texter, erbjuda textbearbetning, rådgivning och kurser i att skriva lättläst, sprida information om behovet av lätt svenska och utbilda läsombud och frivilliga högläsare.

Vid LL-Center arbetade under 2022 tre heltidsanställda och en deltidsanställd person, samt en deltidsanställd projektkoordinator. Verksamheten finansierades till största delen med medel från STEA, men även med bidrag från Stiftelsen Brita Maria Renlunds minne och Konstsamfundet samt intäkter från textbearbetningar och kurser.

Samarbetet med Selkokeskus vid Kehitysvammaliitto fortsatte. Referensgruppen för lätt språk, med experter och representanter för målgrupperna, stödde LL-Center med utveckling, främjande och spridning av lätt svenska i Finland.

Utöver den fortlöpande verksamheten påbörjades i maj LL-Centers treåriga projekt *Ny finlandssvensk lättläst litteratur*.

8.1 Lätta bladet

Lätta bladet som papperstidning utkommer med åtta nummer per år. Webbtidningen uppdateras flera gånger i veckan. Lätta bladet erbjuder, precis som sin föregångare LL-Bladet, nyheter och aktualiteter som är lättare att förstå än artiklar i vanliga tidningar, då både språket och innehållet är mera lättläst. En årsprenumeration kostade under året 25 euro. Webbtidningen är gratis. Lätta bladet ges ut i samarbete med Selkokeskus vid Kehitysvammaliitto.

I samband med Lätta bladets webbtidning fortsatte LL-Center att publicera nyheter med symbolstöd för läsare som behöver ännu lättare nyheter. Nyheterna med symbolstöd görs i samarbete med Papunet vid Kehitysvammaliitto.

Papperstidningens upplaga var cirka 560. Tidningen nådde ändå mångdubbelt fler eftersom den ofta läses i grupp på boenden och dagverksamheter och i skolor. Webbtidningen hade 55 789 användare och 57 514 sessioner.

I slutet av året gjordes en läsarundersökning. Undersökningen skickades till 100 prenumeranter per post och mejl och gjordes muntligt med 12 läsare. Svarsprocenten var drygt 50 procent. De flesta svarande ansåg att språket i tidningen är lätt att läsa och förstå. En övervägande majoritet av de svarande anser också att Lätta bladet hjälper läsaren att förstå vad som händer i Finland och övriga världen.

8.2 Textbearbetning, rådgivning och kurser i att skriva lättläst

LL-Center har av Selkokeskus getts i uppdrag att granska svenskspråkiga lättlästa texter och bevilja rätten att märka dem med symbolen för lättläst om de uppfyller kriterierna för lätt svenska. Det är ofta myndigheter och olika organisationer som beställer granskningar. På beställning gör vi också bearbetningar till lättläst och översätter texter från lätt finska till lätt svenska. Målet är att det ska finnas mera information på lätt svenska ute i samhället och att den ska vara av god kvalitet.

Under 2022 gjorde vi 36 granskningar, bearbetningar och översättningar. Bland beställarna fanns FPA, Institutet för hälsa och välfärd (THL), inrikesministeriet, Arbetskyddscentralen, Kyrkostyrelsen, Finska Hörselbundet, Esbo stad, Skyddspolisen, Mellersta Nylands räddningsverk, Utbildningsstyrelsen, Bildningsalliansen och Rinnehemmet.

LL-Center erbjuder också rådgivning om lätt svenska, både i samband med textarbetena och enligt behov. Rådgivningsuppdragen under 2022 var 54.

LL-Center erbjuder kurser och workshoppar i att skriva lättläst. Målet för dem är att fler ska känna till hur man skriver lättläst och att målgruppen därmed ska få tillgång till mera lättlästa texter. År 2022 ordnade vi tre kurser och workshoppar med sammanlagt 29 deltagare. Bland deltagarna fanns bland annat informatörer och översättare anställda vid myndigheter och organisationer samt lärare och vårdpersonal.

8.3 LL-Centers information och påverkan

Målet för LL-Centers informations- och påverkansarbete är att sprida och öka kunskapen om lätt språk och om lättläst material bland olika yrkesgrupper och inom myndigheter och organisationer.

År 2022 föreläste vi om lätt språk fem gånger för sammanlagt 65 personer.

Vårt nyhetsbrev utkom sex gånger och hade 495 mottagare, med en öppningsfrekvens på 40 procent. Vår webbplats ll-center.fi hade 5 012 användare, vilket var en aning mindre än året innan. Webbplatsen riktar sig främst till yrkespersoner som jobbar med eller producerar material för målgrupperna för lätt svenska. Därtill har vi webbplatsen lättläst.fi som riktar sig direkt till målgrupperna och innehåller lättläst information om olika ämnen och länkar till andra lättlästa sidor. År 2022 hade lättläst.fi 9 879 användare, vilket var en ökning med mer än 1 300 personer jämfört med 2021. Vi fortsatte att sprida information om lätt svenska på Facebook och Twitter.

Övrigt informationsarbete bestod av presentationer av lättläst material, besök av grupper i FDUV:s bibliotek, utskick och artiklar. LL-Center fortsatte att i olika sammanhang föra fram betydelsen av att myndigheterna producerar lättläst information även på svenska. I november gjordes en kartläggning av undervisningen i lätt språk inom svenskspråkiga närvårdarutbildningar.

LL-Center koordinerar den svenska referensgruppen för lätt språk. Medlemmarna i gruppen bidrog till att sprida information och påverka genom sina nätverk. Referensgruppen samlades till två möten och höll däremellan kontakt via e-post. Gruppen har 15 medlemmar. Inom referensgruppen verkar också en språkarbetsgrupp som dryftar frågor om lätt svenska. LL-Center fortsatte också att sprida information om lätt svenska i den nationella delegationen för lätt språk, Selkokielen neuvottelukunta. LL-Center har även samarbetat med forskningsprojektet *Lätt finlandssvenska - en språkform för minoriteter inom minoriteten* och med forskarnätverket Klaara.

8.4 Läsombud och frivilliga högläsare

Målet för LL-Centers läsombudsverksamhet är att personer med intellektuell funktionsnedsättning eller minnessjukdom som har svårt att läsa själva ska få ta del av högläsning på sitt boende eller sin dagverksamhet. Samtidigt är målet också att lättlästa böcker, nyheter och information ska nå bättre fram till de här målgrupperna. Läsombud utbildas bland omsorgspersonal och de har i uppdrag att ordna regelbundna läsestunder, läsa högt för servicetagarna och se till att det finns lättläst litteratur och information för dem.

Under 2022 ordnade vi två digitala kurser för nya läsombud med sammanlagt tretton deltagare. I samarbete med Folkhälsan utbildar vi också frivilliga högläsare som besöker äldreboenden och läser högt för en grupp eller för enskilda invånare. På grund av coronapandemin var det i början av året omöjligt för högläsarna att besöka äldreboenden fysiskt, men några läste högt på distans. Vi utbildade tolv nya frivilliga högläsare på en fysisk kurs i Helsingfors och de kom alla genast bra igång med läsningen på äldreboenden.

Förutom att utbilda nya läsombud och frivilliga högläsare satsade vi på stöd och inspiration till tidigare utbildade, för att garantera att läsverksamheten fortsätter på de enheter där den har kommit i gång. Det gjorde vi genom inspirationsträffar, nyhetsbrev och en Facebookgrupp. För läsombud ordnades två digitala träffar och för frivilliga högläsare en fysisk och en digital träff. I Inspirationsträffarna deltog sammanlagt 29 personer. Som en del av läsombudsverksamheten ordnade vi också två högläsningkvällar i samarbete med SAMS vänverksamhet.

I Facebookgruppen för läsombud och högläsare hade vi kampanjer med inspiration för högläsning och gav tips på nya lättlästa böcker. Gruppen hade 99 medlemmar. I februari utmanade LL-Center igen alla läsombud, högläsare och andra intresserade att fira den internationella högläsningdagen med extra festliga läsestunder för sina klienter. 40 enheter inom special- och äldreomsorgen runtom i Svenskfinland deltog i firandet och ett stort antal åhörare fick således njuta av högläsning den dagen. Högläsningdagen fungerade också som en puff för många enheter att satsa mera på högläsningen.

8.5 Projektet Ny finlandssvensk lättläst litteratur

I maj 2022 inleddes arbetet med LL-Centers nya projekt *Ny finlandssvensk lättläst litteratur*. Författaren Jolin Slotte anställdes som projektkoordinator. Projektet är treårigt och har som mål att bredda kunskapen om och intresset för lättläst litteratur bland författare och förlag i Svenskfinland.

Projektets första verksamhetsår fokuserade på utbildningen av författare och redaktörer, och på informationspridning. Författarna som fått utbildning i att skriva och bearbeta skönlitteratur på lätt svenska är Henrika Andersson, Ann-Helen Attianese, Thomas Brunell, Otto Donner, Lena Frölander-Ulf, Sara Jungersten, Kjell Lindblad, Heidi Sjöblom, Lars Strang, Heidi von Wright och Axel Åhman. De engagerade redaktörerna är Michaela von Kugelgen, Kira Nalin och Maria Sandin.

I samband med utbildningen skrev och bearbetade författarna och redaktörerna under handledning av projektkoordinatorn texter som kommer att publiceras i antologin *Bultande hjärtan - berättelser om livet och kärleken*. Boken utkommer i samband med Helsingfors bokmässan 2023. Den är ett viktigt led i arbetet med att höja nivån på den lättlästa litteratur i Svenskfinland, samt att ge den här litterära genren mera synlighet.

I september 2022 hölls en allmän informationsträff om litteratur på lätt språk i samband med lanseringen av projektet och det första utbildningstillfället för författarna och redaktörerna. Evenemanget streamades på LL-Centers Youtubekanal och fanns tillgängligt i två veckor efter direktsändningen.

För att sprida information om såväl projektet som behovet av finlandssvensk skönlitteratur på lätt språk, har projektkoordinatorn bland annat deltagit i flera informationstillfällen om lättläst litteratur samt skrivit bloggtexter och kolumner om vikten av läsning och hur litteratur på lätt svenska kan gynna läsning.

Projektet är ett samarbete med Finlands svenska författareförening. Under år 2022 fick projektet bidrag från Svenska kulturfonden, Svenska folkskolans vänner, Arbetets Vänner Huvudföreningen och Lisi Wahls stiftelse.

9. STEG FÖR STEG

Föreningen Steg för Stegs uppgift är att arbeta för att personer med intellektuell funktionsnedsättning ska synas, höras och vara delaktiga i samhället. Personer med intellektuell funktionsnedsättning bör ha möjlighet att påverka och fatta beslut, såväl internt inom föreningen och förbundet, som i samhället i stort. Föreningens medlemmar påverkar beslutsfattare och upplyser allmänheten om sina rättigheter, behov och resurser.

Under verksamhetsåret 2022 samlades föreningens nio lokala grupper till både fysiska och digitala träffar. Grupperna träffades sammanlagt 59 gånger under året och sammanlagt deltog 156 personer från målgruppen i den lokala verksamheten. Såväl antalet träffar som personer med intellektuell funktionsnedsättning som deltagit i verksamheten är fler än tidigare år. Att vi lyckades nå ut till ett stort antal personer inom målgruppen var delvis

tack vare samarbete med andra aktörer. Under året har de lokala grupperna bland annat haft diskussionsträffar kring olika teman tillsammans med inbjudna gäster, gjort tillgänglighetsrundvandringar på konstmuseum, besökt andra föreningar som Åbolands synskadade och psykosociala föreningarna i Närpes och Kristinestad samt ordnat evenemang tillsammans med DUV-föreningar och SAMS vänverksamhet. Alla lokala grupper ordnade även infoträffar om vårdreformen till vilka man bjöd in Kårkulla samkommuns regionchefer och ledande tjänstemän från välfärdsområdena.

Digitala nätcaféträffar för medlemmar är fortsättningsvis omtyckta. Under året ordnade vi sammanlagt sex tematiska nätcaféträffar med inbjudna gäster. Teman var till exempel arbetsersättning med Gunveig Söderbacka från Kårkulla som inbjuden gäst, och vett och etikett på nätet med forskare Carina Frondén som gäst.

Steg för Stegs erfarenhetstalare är en viktig del av föreningens påverkansarbete. Erfarenhetstalarna besöker exempelvis skolor och berättar hur det är att leva med en intellektuell funktionsnedsättning. Steg för Steg har 16 utbildade erfarenhetstalare från olika orter i Svenskfinland. Under året hade erfarenhetstalarna sammanlagt 19 uppdrag. Beställare var bland annat Svenska Litteratursällskapet, Vikinga skola, Axxell, Practicum, Hagelstamska skolan, Stenbackens skola, Novia och Yrkesakademien i Närpes. Sammanlagt nåddes cirka 950 åhörare.

Steg för Steg erbjuder regelbundet utbildningar för medlemmar och handledare. År 2022 erbjöd vi medlemmar i de lokala grupperna en utbildning på tre orter (Helsingfors, Åbo, Vasa), för att diskutera hur grupperna kan utvecklas och effektivare nå ut till både personer med intellektuell funktionsnedsättning och samhället. Utbildningen baserade sig på verktyget FöreningsKICK.

En viktig resurs i föreningen är handledarna. Handledarnas stöd möjliggör medlemmarnas deltagande och främjar deras delaktighet, både i föreningen och samhället. År 2022 hade föreningen 30 handledare som var engagerade i verksamheten. Handledarna erbjöds en digital fortbildning med temat lätt språk i tal och skrift. Inbjuden föreläsare var Johanna von Rutenberg, sakkunnig i lätt språk på LL-Center.

Vi genomförde tre kampanjer under året. Under mars och april månad ordnade vi en kampanj med temat antimobbning. Vi spred information via vår kampanjwebbplats framsteg.fi och Facebook, tog kampanjfoton med olika budskap mot mobbning och erbjöd skolor kostnadsfria erfarenhetstalaruppdrag. De lokala grupperna höll diskussionsträffar kring temat tillsammans med psykolog Fia Lundström och pedagogisk handledare Jessica Kakko från Kårkulla samt omsorgspräst Claus Terlinden som inbjudna gäster. På Världsdagen för Downs syndrom genomförde vi en Rocka Sockorna kampanj tillsammans med FDUV, även under temaveckan för personer med intellektuell funktionsnedsättning genomförde vi en kampanj i samarbete med FDUV.

Samarbete med andra organisationer är viktigt när det gäller påverkansarbete kring frågor som berör personer med intellektuell funktionsnedsättning. Under året samarbetade vi med andra funktionsrättsorganisationer och medlemmarna fick sin röst hörd i olika arbetsgrupper.

Vid utgången av år 2022 hade Steg för Steg 228 medlemmar. Under året förnyade vi vår broschyr om erfarenhetstalarna och omarbetade föreningens tidigare målprogram till ett häfte - *Våra åsikter* - som beskriver föreningens värdegrund och åsikter i olika frågor.

Steg för Steg har tre deltidsanställda som arbetar med att koordinera verksamheten och sköta föreningens administration. År 2022 anställdes en ny regional koordinator i Österbotten. Steg för Stegs verksamhet finansieras till största delen med STEA-understöd. Föreningen ordnar årligen även övrig verksamhet finansierad av finlandssvenska stiftelser och fonder.

10. INFORMATION OCH KOMMUNIKATION

FDUV har haft en målmedveten informationsspridning och profilering via olika kommunikationskanaler. Syftet är dels att nå medlemmar och andra personer med intellektuell funktionsnedsättning och deras anhöriga, dels att nå beslutsfattare och allmänheten för att öka kunskapen om målgruppen och deras resurser och behov.

Medlemstidningen *Gemenskap & påverkan (GP)* utkom planenligt med 4 nummer (upplaga 2600). En del av tidningen är på lätt svenska och artiklar publiceras även på webben. Enligt en läsarundersökning hösten 2021 anser 79 procent att tidningen är jätte- eller ganska viktig för dem (N=91). Över 50 procent av de svarande uppgav dessutom att de läser allt i tidningen (se figur 3).

Förbundet har även bidragit med material till tidningen *Funktionsrätt i samarbete, FUNK*. Informatören är medlem av tidningens redaktionsråd. FDUV:s medlemmar får *GP* och *FUNK* som medlemsförmån.

Vi har uppdaterat webbplatsen fduv.fi regelbundet med nyheter, artiklar, blogginlägg, information om verksamhet och annan relevant information. Webbplatsen har separata lättlästa sidor riktade till personer med intellektuell funktionsnedsättning. Under året har nyheter och andra texter publicerats i medeltal drygt 1-2 gånger i veckan, samtidigt som äldre texter uppdaterats.

Trafiken till vår webbplats har fortsatt att öka (användare 62348 mot 53954 år 2021, sessioner 89084 mot 77475 år 2021 och sidvisningar 178074 mot 150993 år 2021), men den stora ökningen beror i hög grad på att trafiken från Sverige har ökat, se figur 4 och 5. Det är sin tur torde bero på att tillgänglighetsarbetet på webbplatsen förbättrat vår SEO (sökmotoroptimering). För uppgifter om alla webbplatsernas sessioner, se figur 6.

FDUV har varit aktivt på sociala medier. Via Facebook når vi alltjämt flest personer, men Instagram blir allt viktigare medan Twitter fungerar som en kanal mot samhällsdebattörer, media och samarbetspartner.

Även på sociala medier fortsätter vi att växa om man tittar till antalet följare. På FDUV:s Facebooksida har antalet följare ökat från 3416 år 2021 till 3743 men det betyder inte att vi automatiskt når alla dessa. På Instagram har vi 1017 följare mot 848 året innan. På Youtube har vi 1279 prenumeranter.

Algoritmerna gör att det är svårare än tidigare att få synlighet, i synnerhet utan betald reklam. Vi har dock många trogna följare vilket syns i förhållandevis bra engagemang/antal reaktioner på Facebook och Instagram (se figur 7 och 8).

På Twitter hade vi vid årets slut 844 följare mot 816 året innan, men inläggen hade betydligt färre visningar än tidigare (i snitt ca 232 visningar per inlägg mot 786 ännu år 2019). Engagemangskoefficienten har däremot ökat från drygt 1 procent till knappt 2,8 procent. Att få stor synlighet på Twitter på svenska i Finland har visat sig vara svårt, men vi uppmuntrar våra sakkunniga att twittra och delta i diskussioner på Twitter.

Under hösten har vi också börjat använda LinkedIn i viss mån, främst i sådant som rör arbetsfrågor för målgruppen eller vår egen rekrytering. Samtidigt är flera av de anställda aktiva på den sociala medieplattformen.

Behovet av tryckt material har varit litet. I stället har vi satsat på vår digitala kommunikation. Ett nyhetsbrev med 1005 mottagare (året innan 920) skickades ut till medlemmar, professionella och andra intresserade och ett elektroniskt föreningsbrev skickades ut till föreningarnas förtroendevalda och personal. Nyhetsbrevet skickades ut cirka en gång i månaden med undantag för sommarmånaderna. Nyhetsbrev har blivit en allt viktigare informationskanal och läses i hög grad jämfört med motsvarande nyhetsbrev (se figur 9 och 10).

Under året har vi förverkligat tre större kampanjer/specialsatsningar:

- **Rocka sockorna** inför och under internationella Downs syndrom-dagen. En särskild satsning gjordes för att nå skolor och erbjuda dem material.
- **Ukraina-insamling** med anledning av Rysslands anfallskrig i Ukraina. Vi samlade nästan 6600 euro till förmån för personer med intellektuell funktionsnedsättning och deras familjer i Ukraina. Pengarna kanaliserades via Inclusion Europe som sammanlagt samlade in över 600 000 euro.
- **Temaveckan** för personer med intellektuell funktionsnedsättning som i år hade fokus på attityder och bemötande.

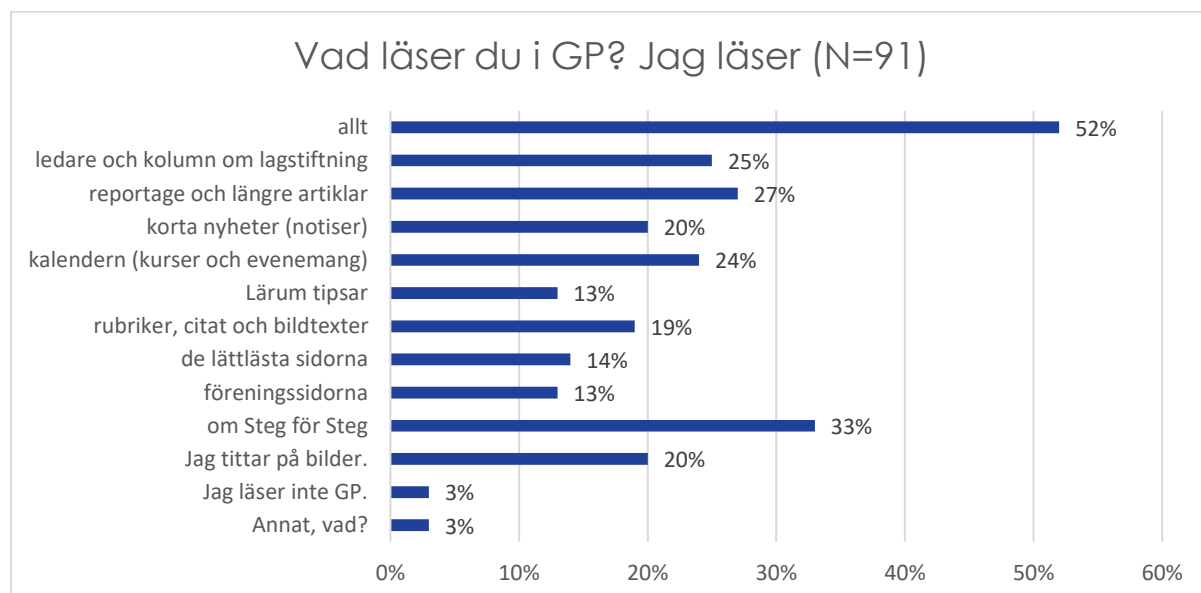
Under året uppmärksammade vi också veckan för personer med tal- och kommunikationssvårigheter. Därtill inleddes planeringen av en gemensam satsning med SAMS och dess medlemsförbund (FDUV, FMA, FSS, Svenska hörsselförbundet och Psykosociala förbundet) inför riksdagsvalet i april 2023.

Vi hade bra mediasynlighet; vi syntes och hördes 72 gånger i olika medier under året mot 60 året innan. Synligheten i media gällde främst vårdreformen, Kårkulla samkommuns roll, funktionshinderlagen och service på svenska för personer med intellektuell funktionsnedsättning. Vi skickade ett pressmeddelande och skrev sex insändare.

Informatören koordinerade förbundets information och marknadsföring, samt bistod de övriga anställda gällande dito. På grund av en längre sjukledighet har förbundet inte haft en informatör till 100 procent under hela året. Under hösten skötte en redaktionssekreterare GP. För GP finns också ett redaktionsråd som utvärderar varje nummer av tidningen och planerar följande nummer, layout sköts av utomstående ombrytare. Dessutom finns en kampanjgrupp bestående av personal som representerar olika verksamheter. Gruppen planerar och utvärderar förbundets större kampanjer.

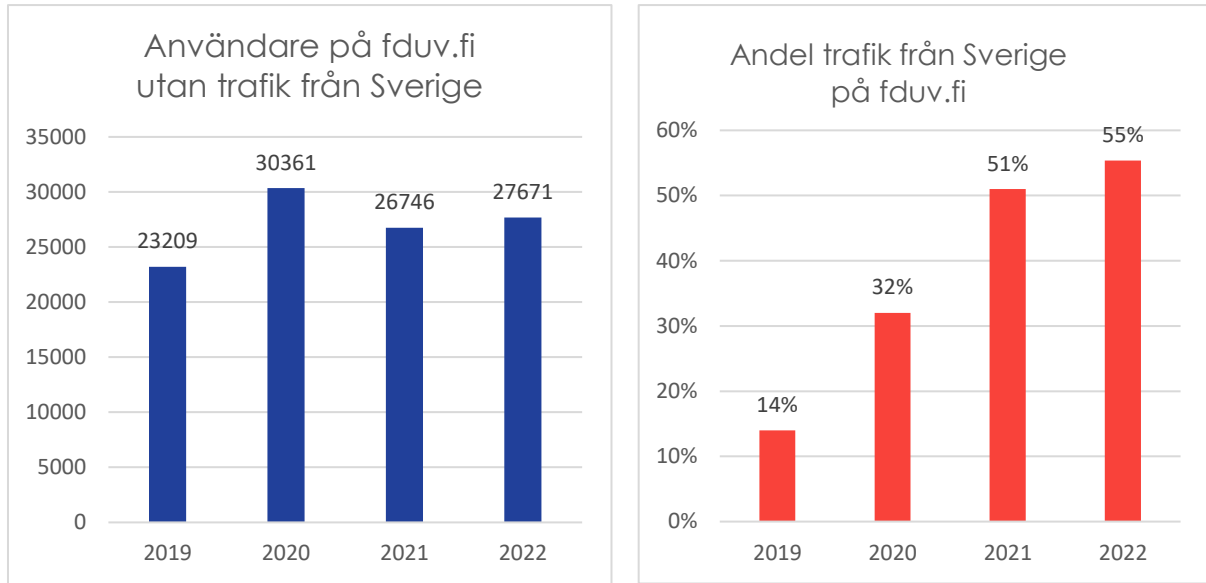
FDUV upprätthåller ett specialbibliotek med bland annat lättlästa böcker och facklitteratur. Enligt tidigare beslut ligger fokus på lättläst litteratur för vuxna.

Figur 3 Vad svarande i GP:s läsarundersökning hösten 2021 uppgav att de läser (N=91)

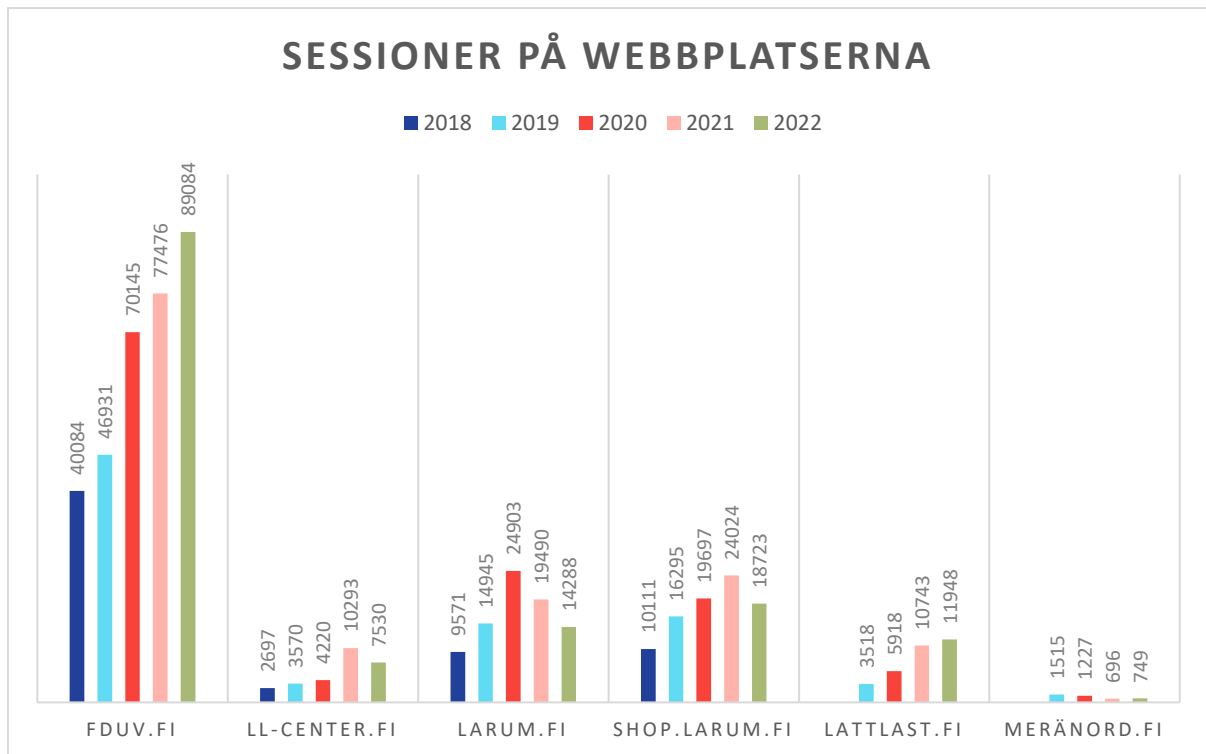

Figur 4 Antalet användare på webbplatsen fdv.fi per år utan trafik från Sverige 2019-2022.

Figur 5 Andelen trafik från Sverige till webbplatsen fdv.fi 2019-2022.

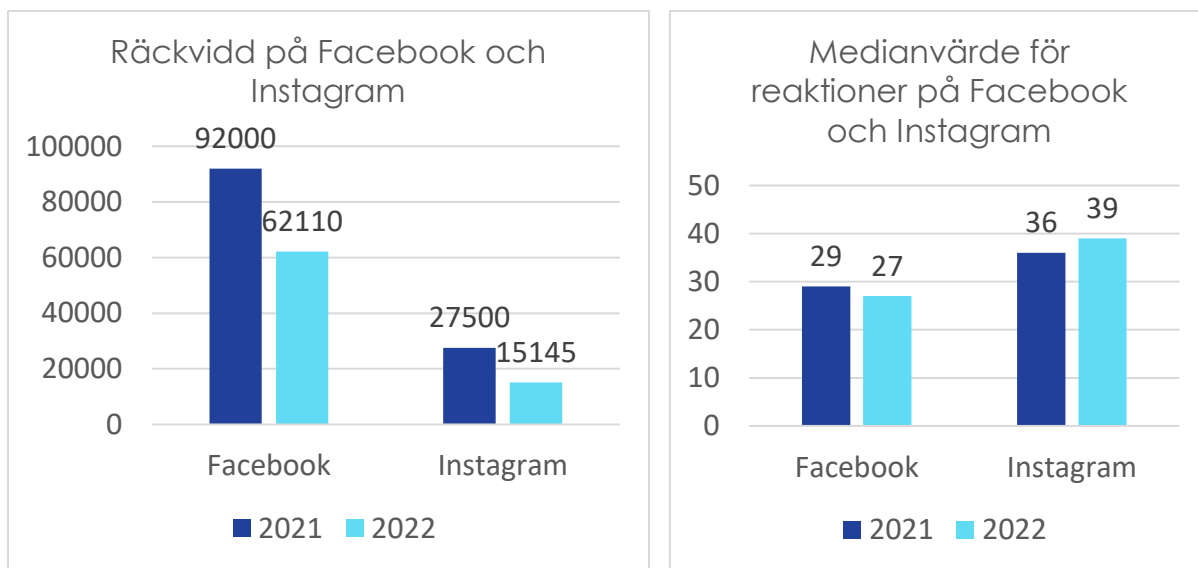

Figur 6 Antalet besök på webbplatserna 2018-2022. En session registreras då användaren är aktiv på webbplatsen och är giltig i 30 minuter.

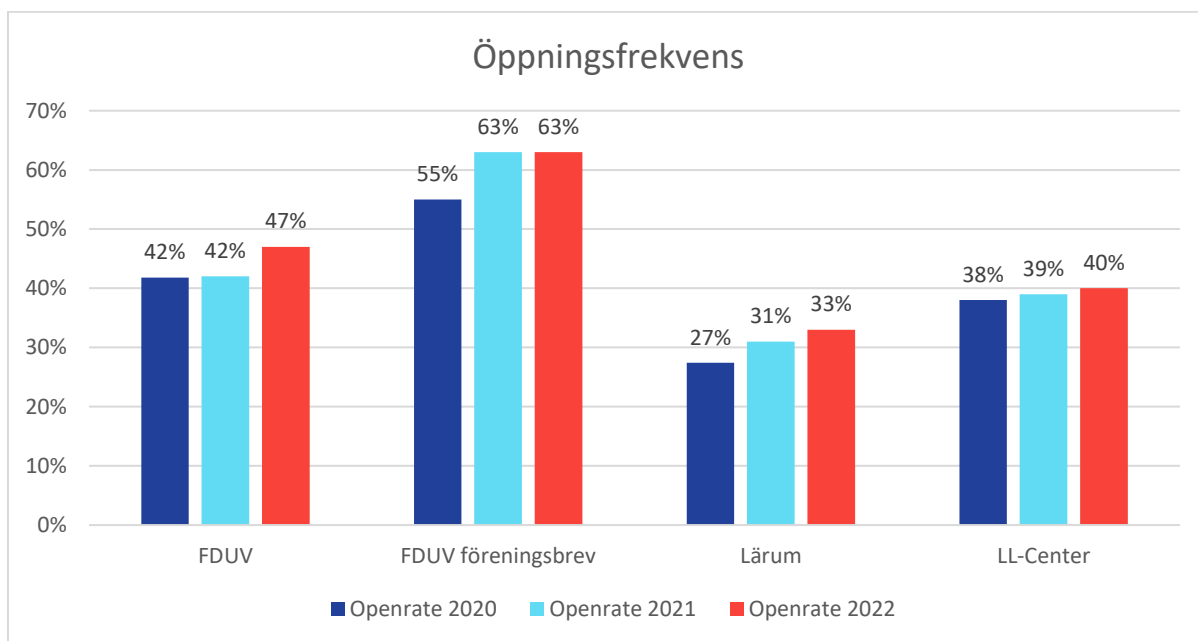

Figur 7 Räckvidd för FDUV:s konton på Facebook och Instagram 2021-2022. OBS! På Facebook var antalet inlägg färre 2022 jämfört med 2021, medan inläggen var fler på Instagram jämfört med året innan.

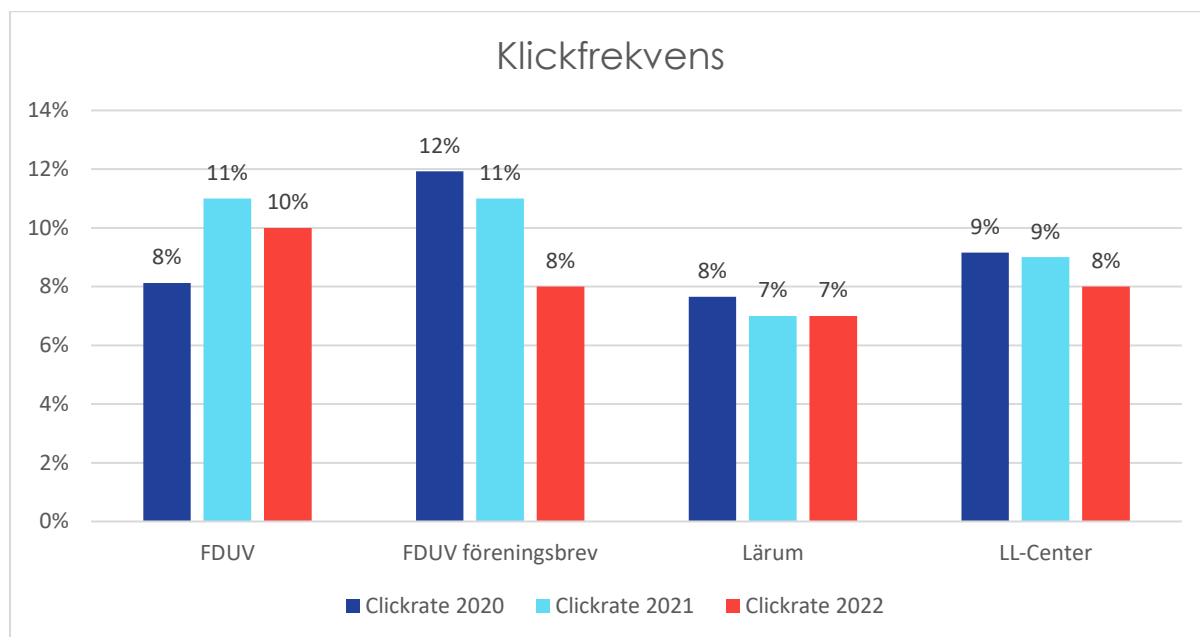
Figur 8 Medianvärde för reaktioner för FDUV:s konton på Facebook och Instagram 2021-2022.

Figur 9. Öppningsprocenten i snitt för våra nyhetsbrev 2020-2022. Enligt Liana Mailer/Silverpops jämförelse av olika branscher har organisationer och myndigheters nyhetsbrev i snitt en öppningsprocent på 26 % (högst i jämförelsen var 43%)

Figur 10. Klickfrekvensen i snitt för våra nyhetsbrev 2020-2022. Enligt Liana Mailer/Silverpops jämförelse av olika branscher har organisationer och myndigheters nyhetsbrev i snitt en klickprocent på 5 % (högst i jämförelsen var 12%)

11. SAMARBETE

11.1 Nationellt samarbete

FDUV samarbetar aktivt med många olika organisationer. Det mest omfattande samarbetet bedriver vi via styrelseuppdrag och i olika samsarbetsgrupper.

FDUV är medlem i SAMS - Samarbetsförbundet kring funktionshinder. Under 2022 representerade vice ordförande Beatrice Wahlström FDUV i SAMS:s styrelse, där hon verkade som förbundets ordförande. Styrelsemedlem Irja Bergholm var hennes ersättare. Informatören ingår i tidningen Funktionsrätt i samsarbets redaktionsråd.

Förbundets verksamhetsledare Lisbeth Hengård är styrelsemedlem i Samverkan inom funktionsnedsättning och Aspa-stiftelsen. Dessutom representerar verksamhetsledaren förbundet i Kehitysvammaliittos fullmäktige. Verksamhetsledaren ingår också i ledningsgruppen för Delegationen för boende för personer med utvecklingsstörning (KVANK) som representerar alla större aktörer inom boendeservice för personer med intellektuell funktionsnedsättning i Finland. Förbundets personal i boendeverksamhet och påverkansarbete har deltagit i KVANK:s arbetsgrupper, som behandlar boendekvalitet, daglig verksamhet och verksamhet för barn och unga.

Verksamhetsledaren är därtill medlem i SOSTE Finlands social och hälsa rf:s grupp för svenskspråkiga organisationer. Dessutom har FDUV:s personal deltagit i Handikappforums nätverksträffar och föreningskoordinatören i södra Finland har representerat förbundet i arbetsgruppen för SAMS:s vänverksamhet. Förbundet har även representation i Lätta bladets och Selkosanomats redaktionsråd, Papunets ledningsgrupp och i delegationen för lättläst litteratur (Selkokielen neuvottelukunta).

FDUV har deltagit i flera arbetsgrupper inom de kommande välfärdsområdena. I Kepa Nyland (berör alla nyländska välfärdsområdena och Helsingfors stad) har förbundets verksamhetsledare deltagit i flera arbetsgrupper. Också Österbottens välfärdsområde har

bjudit in verksamhetsledaren på sina styrgruppsmöten kring specialomsorgen och övrig personal har inbjudits till arbetsgrupper kring boende och dagverksamhet. Verksamhetsledaren har deltagit i arbetsgruppen *Vård på svenska* som arrangerats av Finlands Svenska Folkting.

FDUV har därtill under året blivit kallad till olika tillfälliga arbetsgrupper kring vårdreformen som Social- och hälsovårdsministeriet och Institutet för hälsa och välfärd (THL) initierat. Syftet med de olika arbetsgrupperna har varit att samla in information om hur personer med intellektuell funktionsnedsättning påverkas av de planerade förändringarna inom omsorgen. Personalen deltar även i olika nätverksträffar som Förbundsarenan ordnar.

11.2 Nordiskt samarbete

Genom sitt medlemskap i Inclusion Nordic (tidigare Nordiska Samarbetsrådet NSR) vill FDUV, tillsammans med sina systerorganisationer i Norden, medverka till en bättre bevakning av medborgarverksamhet och övriga samhällsfrågor gällande personer med intellektuell funktionsnedsättning.

Inclusion Nordics vårmöte ordnades i Köpenhamn 25-27.4. Från FDUV deltog den sakkunniga inom påverkansarbete och representanter för Steg för Steg. Temat för mötet var rätten att leva självständigt och delta i samhället. På mötet valdes FDUV till ordförandeland för åren 2022-2023. Under hösten påbörjades planeringen av Inclusion Nordics vårmöte i Helsingfors våren 2023.

11.3 Internationellt samarbete

FDUV är medlem i Inclusion Europe och i Inclusion International, båda intresseorganisationer för personer med intellektuell funktionsnedsättning och deras familjer. FDUV har delat medlemskap i båda organisationerna tillsammans med Kehitysvammaisten Tukiliitto.

Förbundet deltog i Inclusion Europés medelinsamling med anledning av Rysslands anfallskrig i Ukraina. Vi samlade drygt 6600 euro till förmån för personer med intellektuell funktionsnedsättning och deras familjer i Ukraina.

I övrigt har FDUV under året främst deltagit genom att aktivt kommentera material och kampanjer som Inclusion Europe initierat.

11.4 Utvecklingssamarbete

FDUV:s samarbete med vår kenyanska systerorganisation KAIH (Kenya Association for the Intellectually Handicapped) fortsatte år 2022. Målet med samarbetet är att personer med intellektuell funktionsnedsättning och deras anhöriga ska öka sina möjligheter att påverka sin närmiljö och bli delaktiga i samhället. Projektet är en del av det finländska partnerskapsprogrammet Samverkan inom funktionsnedsättning. År 2022 var det första året av projektets sista programperiod som sträcker sig från 2022-2025.

KAIH har cirka 4 000 medlemmar organiserade i föräldragrupper och brukargrupper i tolv distrikt i Kenya. Under de senaste fyra åren har FDUV och KAIH inte kunnat träffas fysiskt på grund av coronapandemin. I november blev KAIH:s verksamhetsledare Fatma Wangare inbjuden av utrikesminister Pekka Haavisto till ett internationellt seminarium i Finland som behandlade kvinnors och flickors rättigheter. I december besökte förbundets verksamhetsledare och projektledare Kenya för att följa upp projektet och för att träffa de olika grupperna i regionerna. År 2022 har projektet genomfört en utomstående

utvärdering som ska komma till hjälp när projektet avslutas år 2025. Utvärderaren och FDUV:s personal träffades under uppföljningsresan.

FDUV:s samarbetsprojekt i Zanzibar fortsatte under år 2022. Målet med projektet är att erbjuda unga yrkesutbildning i en inkluderande miljö. FDUV samarbetar med Kehitysvammaliitto, som koordinerar projektet, samt Kehitysvammaisten Tukiliitto och ZAPDD (Zanzibar Association for People with Developmental Disabilities) i Zanzibar.

12. FÖRVALTNING

Årets resultat är ett underskott på 105 388 euro, vilket är cirka 2 933 euro mer än det budgeterade underskottet på 102 455 euro. Det budgeterade underskottet utgörs av FDUV:s egenfinansieringsandel för STEA-verksamhet, vilket STEA ålade förbundet för verksamhetsåret 2022 eftersom STEA klassificerar FDUV som förmögen organisation.

Under 2022 ebbade coronapandemin småningom ut och personalen kunde igen återgå till att jobba mera på kontoren. Vissa möte ordnas fortfarande på distans, vilka minskat både anställdas restid och kostnader för resor.

Verksamhetens totala kostnader för år 2022 var cirka 285 400 euro eller 15,6 procent större än året innan. Året 2021 påverkades av pandemin och därför var verksamhetens kostnader 2022 större än 2021. Som helhet underskred årets kostnader budgeten med cirka 60 000 euro. Överskotten som uppstod överfördes till 2023 eller återbetalas.

Den ordinarie verksamhetens underskott på 758 287 euro balanserades upp med STEA:s allmänna understöd, bidrag från Finlands Svenska Omsorgsstiftelse, donationer och medel från investerings- och finansieringsverksamheten. Resultatet av investerings- och finansieringsverksamheten gav ett överskott på 23 240 euro. Då man avdrar överskottet från Desirée Grotenfelts fond, som inte är budgeterat, är resultatet 15 888 euro, vilket är cirka 30 400 euro under budget. I placeringsverksamhetens resultat för 2022 uppgick nedskrivningar av värdepappers anskaffningsvärde, på grund av att marknadsvärdet per 31.12.2022 sjunkit, till cirka 91 000 euro. Budgeterat netto från placeringsverksamheten för 2022 var beräknat till 46 300 euro. I placeringsverksamhetens nettoresultat på 23 240,96 euro ingår överskottet från Desirée Grotenfelts fond på 7 353,05 euro, vilket förts över till den fristående fondens tillgångar.

Den ordinarie verksamhetens totala kostnader ökade från föregående år med 15,6 procent och var 2 112 334 euro. De budgeterade kostnaderna för året var 2 171 670 euro. Verksamhetens förverkligade intäkter ökade i jämförelse med föregående år med 16,1 procent till 1 354 047 euro. De budgeterade intäkterna var 1 397 816 euro.

Med anledning av Rysslands anfallskrig mot Ukraina ordnade FDUV i april i samarbete med Tongåvan en småskalig penninginsamling för att stöda personer med intellektuell funktionsnedsättning och deras familjer, som drabbats av kriget. Insamlingen inbringade 6 843 euro. Efter att tillstånds- och övriga kostnader avdragits överfördes 6 587,49 euro den 1 juli till FDUV:s ukrainska systerorganisation för personer med intellektuell funktionsnedsättning VGO Coalition via den europeiska takorganisationen Inclusion Europe.

FDUV:s styrelse sammanträdde till tio styrelsemöten (varav fyra möten via epost) under 2022. Arbetsutskottet möttes två gånger. Ekonomiutskottet sammanträdde en gång. De flesta mötena arrangerades på distans. Styrelsemötena arrangerades så att man kunde delta antingen digitalt eller på Helsingfors- eller Vasakontoret. Förbundet hade därtill ett vårmöte och ett höstmöte.

Ledningsgruppen, som under år 2022 bestod av teamledarna och verksamhetsledaren, samlades tio gånger under året. De olika teamen hade regelbundna möten. Personalen hade personalmöten ungefär en gång i månaden på distans. Mötena protokollfördes.

Distansarbetet under pandemitiden hade också på FDUV fört positiva aspekter med sig. Därför fastställde förbundet anvisningar för att personalen också i fortsättningen delvis kan jobba på distans.

Under året riktade förbundet två interna enkäter till de anställda. Den ena gjordes i samarbete med Veritas, och var en omfattande enkät om arbetsvälmående. Enkätresultaten delgavs och diskuterades med ledningsgruppen, personalen och arbetarskyddskommissionen. Den andra enkäten gjordes för att utreda hur väl administrationen stöder personalen i sitt arbete.

Gemensamma personaldagar ordnades för hela personalen 11-12 oktober på Scandic Rosendal i Tammerfors. Rekreationsdagar ordnades i juni, separat för kontoren i Vasa och i Helsingfors. Arbetarskyddskommissionen sammanträdde tre gånger under året.

Tämä dokumentti on allekirjoitettu sähköisesti Sarake Sign-järjestelmällä
Detta dokument har underskrivits elektroniskt med Sarake Sign
This document has been electronically signed using Sarake Sign

Päiväys / Datum / Date: 03.04.2023 07:17:36

FDUV styrelse

Mikaela Björklund

Mikaela Björklund

Kaksiosainen henkilötunnistus
Två faktor person identifikation
Two-factor person identification

Päiväys / Datum / Date: 31.03.2023 07:49:58

Lisbeth Hemgård

Lisbeth Hemgård

Kaksiosainen henkilötunnistus
Två faktor person identifikation
Two-factor person identification

Päiväys / Datum / Date: 04.04.2023 10:29:05

FDUV

Patricia Wessman

Patricia Wessman

Kaksiosainen henkilötunnistus
Två faktor person identifikation
Two-factor person identification

Päiväys / Datum / Date: 30.03.2023 19:19:48

Åsa Krook

Åsa Krook

Kaksiosainen henkilötunnistus
Två faktor person identifikation
Two-factor person identification

Päiväys / Datum / Date: 03.04.2023 20:15:56

Christina Mannfolk

Christina Mannfolk

*Kaksiosainen henkilötunnistus
Två faktor person identifikation
Two-factor person identification*